

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN , 1926-1930, s. XXII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725187216/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

tige Domkirke. Men han har i Kompositionen bevareret den germanske Forkærlighed for broget Afveksling i Situationerne og for ydre Scenevirkninger som Optog, Slag paa Scenen m. m.

Denne strenge Koncentration om Tid og Sted har naturligt medført Ændringer i Handlingen i Sammenligning med Visen hos Syv; Ændringer, der er begrundede i Forskellen mellem dramatisk og episk Digtning. Oehlenschläger har beholdt Fortællingens Højdepunkter: Valborg, der læser Axels Frierbrev; det store Oprin, hvor Kirken skiller de elskende; Afskeden imellem dem. Og med kyndig Omtanke har han overalt tilpasset Stoffet til den nye Form. Aldersforskellen mellem Axel og Valborg mindskes — i Visen er hun kun et lille Barn, da han drager udenlands. En Pilgrim, som Axel i Visen træffer i Velskland, giver Oehlenschläger Idéen til Forklædningen. Digteren adskiller og udnytter dernæst med Virkning de to afgørende Hindringer for Brylluppet, som i Visen nævnes i Flæng. Han lader Axel opnaa Pave's Dispensation for det kødelige Slægtskab; dobbelt rammer Slaget saa, da Brudeparret standses med Nyheden om, at de tillige er Daabsøskende for Gud. I Visen er de to trolovede indkaldt til at møde for Kapitlet og er altsaa forberedt paa den Skæbne, som venter dem. I Tragedien overlever Kongen Axel, der har ofret sit Liv for at redde hans; i Visen beder Kongen døende Axel om at hævne ham; Axel lyder Befalingen, men falder kort Tid efter med 18 Saar i Brystet. Ny er ogsaa Valborgs Død; Visen ender med, at hun giver sig i Kloster.

Digteren har dernæst tidsfæstet sit Stof, placcret

XXII

Handlingen i et stormfuldt Afsnit af Norgeshistorien. Han har gjort Kongen til den unge Hakon Herdebred, som 1162 blev overvundet af Erling Skakke (dog ikke i Trondhjem, men paa Romsdalsfjorden); Axels og Valborgs rene Menneskelighed virker dobbelt stærkt paa Borgerkrigens mørke Baggrund. I Peringskiölds Udgave af Heimskringla fandt han en Askel fra Førland flygtigt omtalt mellem Kong Hakons Mænd. Studier i Snorre og i sjette og syvende Tome af Suhms Danmarkshistorie har hjulpet ham til at indpasse Axels Skæbne i Begivenhederne omkring det 12. Aarhundredes Midte og til at give Tragedien den fremtrædende historiske Kolorit, som udmærker den fremfor den temmelig tidløse »Palnatøke«. I Fortalen har Digteren gjort Rede for sine Kombinationer; et morsomt Indblik i hans Værksted giver følgende bevarede Optegnelse fra et af Værkets ældste Tilblivelsesstadier:

Jeg gjør Axel til en Søn af Thord Husfroya Kong Eistens Mand, som faldt i Slaget med ham. Han følger Kong Eisten paa Toget hvor Kongen slaas ihjel. Af Misforstaaelse over den indvortes Krig og for at flye sin Kierlighed reiser han til Danmark 1157 og redder Absalon ved et Tilfælde (Suhm VI Tome 251), gjør Bekjendtskab med Henrik Løve og Svend Grathe og følger med ham til Tydskland og følger ham paa sin vendiske Tog. 1159 gaaer han med et Brev til Rom til Hadrian for Keiseren og Hertugen og faaer ved den Leilighed Dispensation af Hadrian. Lærer i Italien at kiende den nubiske Geograph Abu Abdalla Muhamed. Han gjør Toget med til Crema og Beleiringen af Mailand. Men da Keiseren lokker den oprigtige Waldemar til at tage Riget til Lehn, bliver Axel vred*), og reiser igien til Norden, da han hører at Striden

*) Ogsaa over den pavelige Krig bliver han indigneret, og over at Henrik Løve efter Keiserens Vilde skiller sig

XXIII